

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2141/2022
15.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Миодраг Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Дирекција полиције из Београда, чији је заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 125/22 од 10.03.2022. године, у седници већа одржаној 15.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 125/22 од 10.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 44/19 од 19.10.2021. године одбијени су тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да су тужиоци радно дискриминисани од стране тужене, јер тужена није донела и одбија да донесе решење о престанку радног односа тужиоцима, као осталим запосленима код тужене којима је донела решења о престанку радног односа закључно са 31.12.2013. године, а који су послове и задатке из надлежности Министарства унутрашњих послова обављали на територији АП КиМ након 1999. године, на основу којих решења је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање донео решења о признавању права на посебну пензију (став први изреке); да суд забрани туженој дискриминаторско понашање којим одбија да тужиоцима донесе решења о престанку радног односа на основу којих би Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурања донео решења о признавању права на посебну пензију тужиоцима (став други изреке); да суд забрани туженој понашање којим одбија достављање решења о заснивању радног односа, решења о престанку радног односа и извештај за тужиоце Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање да су тужиоци послове из надлежности Министарства унутрашњих послова обављали на територији АП КиМ од заснивања радног односа 2009. године, како би Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање на основу достављених решења и извештаја донео решење тужиоцима о признавању права на посебну пензију (став трећи изреке); а одбачена је тужба тужилаца у делу којим су тражили да суд наложи туженој да достави решења о заснивању радног односа,

решења о престанку радног односа и извештај за тужиоце Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање да су тужиоци засновали радни однос код тужене 2009. године и да су обављали рад за тужену на територији АП КиМ од заснивања радног односа, како би Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање донео решења тужиоцима са признавањем права на посебну пензију (став четврти изреке); и одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужена да тужиоцима на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед дискриминације исплати износ од по 100.000,00 динара, са законском затезном каматом од 19.10.2021. године до исплате (став пети изреке). Обавезани су тужиоци да туженој солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 6.000,00 динара (став шести изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 125/22 од 10.03.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и наведена првостепена пресуда је потврђена. Одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 10/23), и нашао да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревизија указује, није предвиђена као разлог за изјављивање ревизије, чланом 407. став 1. тачка 1. – 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су засновали радни однос у органу тужене 2009.године, а од јуна 2013.године не примају плату. Пре подношења тужбе у овом поступку, тужиоци су водили спор против тужене ради исплате накнаде плате која им је обустављена од јуна 2013.године, окончану одбијањем тужбених захтева, пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3130/18 од 11.01.2019. године. Тужиоци су поднели захтеве ради признавања права на посебну пензију у априлу 2018.године. Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је прекинуо поступак по захтевима тужилаца за доношење решења о признању права на посебну пензију док се не реши претходно питање, односно достављања списка лица која садрже податке неопходне за утврђивање посебних права и копије решења о престанку радног односа бивших запослених у Министарству унутрашњих послова, чије место рада је било на подручју Аутономне покрајине Косова и Метохија. До дана подношења тужбе у овом поступку (27.03.2019. године), орган тужене није донео решење о престанку радног односа тужилаца, односно исправе о томе да су обављали послове и задатке на подручју Аутономне покрајине Косова и Метохије после 1999. године, односно после 2009. године.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужена није учинила повреду начела једнаких права и обавеза, дискриминацију у односу на тужиоце, јер у конкретној ситуацији тужиоци нису било којим актом или пропуштањем дискриминисани поступањем органа тужене, ни на непосредан ни на посредан начин, нити су тужиоцима због личног својства неоправдано ускраћена права и слободе, због чега су одбијени тужбени захтеви тужилаца.

Наводи ревизије о погрешној примени материјалног права су неосновани.

Забрана дискриминације у области рада прописана је Уставом, а ближе је регулисана Законом о забрани дискриминације и Законом о раду. Према чл. 16. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09), забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада. Заштиту од дискриминације из става 1. овог члана ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду. Закон о забрани дискриминације, у члану 2. став 1. тачка 1. прописује да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и чланова њихових породица, или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на неком личном својству. Законом о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима, или неко друго лично својство (члан 18); док непосредна дискриминација у смислу овог закона јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. овог закона, којим се лице које тражи запослење као и запослени ставља у неповољнији положај у односу на друго лице у истој или сличној ситуацији (члан 19).

Према законским нормама, основна карактеристика дискриминације јесте прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој или сличној ситуацији, које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица.

Према члану 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, лице које тврди да је дискриминисано мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено Уставом и то представља неопходну претпоставку да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације.

Тужиоци у овом поступку траже да се утврди да је тужена извршила дискриминацију према њима, зато што им није донела и одбија да донесе решења о престанку радног односа, као другим запосленима којима је донела решење о

престанку радног односа закључно са 31.12.2013. године, а на основу којих су та лица остварили право на посебну пензију, по решењима Републичког фонда за ПИО, применом Уредбе о условима за остваривање права на посебну пензију запослених у МУП-у који су рад обављали на територији АП Косово и Метохија и чије је пребивалиште на тој територији.

По налажењу Врховног касационог суда правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев за утврђење да су тужиоци дискриминисани од стране тужене, као и акцесорне захтеве. Тужиоци нису учинили вероватним да су због неког свог својства стављени у неповољнији положај у односу на друга лица, која су у истоветној чињеничној ситуацији. У ситуацији када су тужиоци незадовољни поступањем тужене (јер није донела решења о престанку радног односа тужиоцима), а да при том нису доказали да је такво поступање тужене у вези са личним својствима тужилаца, не може се говорити о дискриминацији у смислу цитираних одредби закона. То што је тужена појединим запосленима донела решење о престанку радног односа а тужиоцима није, не може се сматрати актом дискриминације, с обзиром на то да се ради о поступању тужене у оквиру својих овлашћења, а у односу на које тужиоци нису истакли да је засновано на којем конкретно њиховом личном својству. Спорно се у суштини односи на право тужилаца чија заштита се остварује у управном поступку, поступку за накнаду штете поводом незаконитог или неправилног рада државног органа или управном спору, а о дискриминацији се не може говорити без утемељености на неком личном својству.

С обзиром на изнето, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права с обзиром да из утврђеног чињеничног стања не следи да је тужена неоправдано ставила тужиоце у неповољнији положај у односу на друге запослене и то из разлога који би представљали дискриминацију према тужиоцима. Следствено томе, неосновани су и остали захтеви тужилаца.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић